

De canon van het Nieuwe Testament

BEKRACHTIGING VAN DE CANON VAN ATHANASIUS

De exact 27 boeken van het Nieuwe Testament werden voor het eerst in een paasbrief van een Egyptische bisschop weergegeven. In 367 n.Chr. schreef bisschop Athanasius van Alexandrië zijn jaarlijkse paasbrief aan kerken in zijn rechtsgebied, om de gelovigen te onderwijzen en te bemoedigen. Nadat hij zijn zorg had geuit over ketters die gebruik maakten van onbetrouwbare teksten om kwade leerstellingen te verspreiden, sprak Athanasius over de noodzaak om 'vast te leggen welke boeken traditioneel als deel van de canon door ons ontvangen zijn als goddelijk geïnspireerd.' De bisschop vermeldde vervolgens de oudtestamentische boeken, gevolgd door de nieuwtestamentische boeken, van Matteüs tot Openbaring. Tot besluit schreef Athanasius: 'Er zijn bronnen van verlossing, opdat de dorstigen vervuld worden met de levende woorden daarin. Alleen daarin wordt de leer der godsvrucht verkondigd. Laat niemand daaraan iets toevoegen of ervan afnemen.'

ATHANASIUS' CANON BEKRACHTIGD

Athanasius gaf niet alleen zijn persoonlijke overtuiging weer in zijn pastorale brief, maar het gangbare standpunt van de kerk. Zijn beoordeling werd bevestigd, toen kerkleiders zijn canon overnamen tijdens diverse Noord-Afrikaanse concilies: in Hippo in 393, in Carthago in 397 en - in reactie op bepaalde leiders die Hebreëen, Jakobus en Judas uit de canon wilden verwijderen - een tweede maal in Carthago in 419.

De meesten legden zich neer bij deze instelling van het Nieuwe Testament. De 27 boeken werden door vrijwel iedereen als het tweede deel van de Bijbel aanvaard. Er bleef echter over gediscussieerd worden en er is nooit volledige overeenstemming bereikt.

Aan het eind van een lange, stormachtige carrière (waarin hij vocht tegen dwaalleren) presenteerde Athanasius, hier afgebeeld in het schilderij van Francesco Solimena (1657-1747), zijn commentaar op de nieuwtestamentische canon. Hij was ook de eerste die in dit verband het woord 'canon' gebruikte. Er waren nog geen officiële criteria om de inhoud van de bijbelse canon te bepalen - vandaar het probleem om deze vast te leggen. Over het algemeen kunnen geleerden echter drie voornamen eisen afleiden: (1) het boek was geschreven door een apostel of een naaste metgezel van een apostel; (2) het kwam overeen met de traditionele christelijke leer; (3) het werd op grote schaal gebruikt in kerken en erkend als gezaghebbend.

Elke schrifttekst is door God geïnspireerd en kan gebruikt worden om onderricht te geven, om dwalingen en fouten te weerleggen, en om op te voeden tot een deugzaam leven.

2 TIMOTEÛS 3:16

ZIE OOK
ZOEKTOCHT NAAR EEN CHRISTELIJKE BIJBEL,
BLZ.48-49

Een paar decennia later bevatte de *Codex Alexandrinus*, een kopie van de Bijbel van Alexandrië, twee brieven van Clemens, een kerkleider aan het eind van de eerste eeuw. Athanasius had deze brieven nooit genoemd, maar in deze kopie maakten ze deel uit van het Nieuwe Testament. Syrische christenen bleven de Diatessaron - de vier evangeliën, in de tweede eeuw gecombineerd door Tatianus - tot in de vijfde eeuw gebruiken (en in andere kerken zelfs langer). Zelfs vandaag sluiten sommige kerken in Syrië 2 Petrus, 2 en 3 Johannes, Judas en Openbaring uit. De Ethiopische kerk voegt weer aan de canon toe en heeft 38 in plaats van 27 boeken.

Een bladzijde uit de vijfde-eeuwse Griekse Codex Alexandrinus.

RIVALEN VAN HET NIEUWE TESTAMENT

Geleerden, synoden en bijbeledities waren het niet altijd met elkaar eens over de te kiezen christelijke boeken. Bisschop Athanasius was de eerste van wie bekend is dat hij in 367 n.Chr., in een paasbrief aan zijn kerken, exact de 27 boeken weergaf, die christenen nu het Nieuwe Testament noemen. Voor de meeste christenen was de zaak 30 jaar later rond, op het concilie van Carthago. De tabel laat zien welke boeken in de diverse vroege lijsten waren opgenomen. Op de twee laatste boeken uit deze tabel na, zijn alle boeken uiteindelijk opgenomen in het Nieuwe Testament.

▲ Marcion ca. 140
◆ Irenaeus ca. 180
✦ Origenes ca. 250
✖ Codex Sinaiticus (gepubliceerde Bijbel) ca. 325
● Athanasius ca. 367
■ Concilie van Carthago ca. 397

	▲	◆	✦	✖	●	■
MATTEÛS		◆	✦	✖	●	■
MARCUS		◆	✦	✖	●	■
LUCAS	▲	◆	✦	✖	●	■
JOHANNES		◆	✦	✖	●	■
HANDELINGEN		◆	✦	✖	●	■
ROMEINEN	▲	◆	✦	✖	●	■
1 EN 2 KORINTIËRS	▲	◆	✦	✖	●	■
GALATEN	▲	◆	✦	✖	●	■
EFEZIËRS	▲	◆	✦	✖	●	■
FILIPPENZEN	▲	◆	✦	✖	●	■
KOLOSSENZEN	▲	◆	✦	✖	●	■
1 EN 2 TESSALONICENZEN	▲	◆	✦	✖	●	■
1 EN 2 TIMOTEÛS		◆	✦	✖	●	■
TITUS		◆	✦	✖	●	■
FILEMON	▲	◆	✦	✖	●	■
HEBREEËN				✖	●	■
JAKOBUS				✖	●	■
1 PETRUS				✖	●	■
2 PETRUS		◆	✦	✖	●	■
1 JOHANNES		◆	✦	✖	●	■
2 JOHANNES		◆		✖	●	■
3 JOHANNES				✖	●	■
JUDAS				✖	●	■
OPENBARING		◆	✦	✖	●	■
DE HERDER VAN HERMAS		◆		✖		
DE BRIEF VAN BARNABAS		◆		✖		